

SİMULASYON MODELLEME VE ANALİZ

HAFTA 2

Yrd.Doç.Dr.Beyazıt Ocaktan

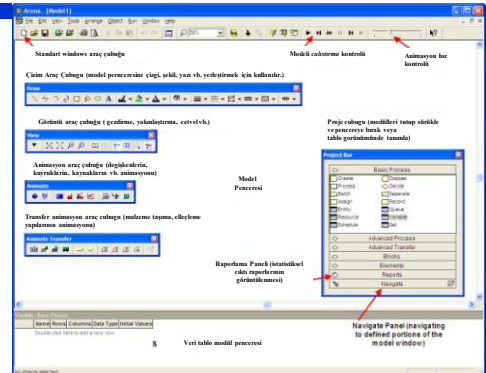
Giriş

Bu derste ARENA ortamında modelleme yeteneklerini genel olarak tanıtmak için basit bir model sunulacaktır.

Simulasyon Dilleri

- Genel Amaçlı Programlama Dilleri
  - Fortran
  - Visual Basic
  - C/C++
  - Java vb.
- Simulasyon Dilleri
  - Programlama Ağırlıklı
    - SIMAN
    - SIMSCRIPT vb.
  - Sürükle-Bırak Ağırlıklı
    - ARENA
    - PROMODEL vb.

Arena Ortamı

Örnek 1.6.1 Eczane Örneği (M/M/1)

Tek bir bekleme hattının ve tek bir eczacının görev yaptığı eczaneyi ele alalım. Müşteriler eczanenin penceresine arabalarıyla $\lambda=10$ müşteri/saat ortalamalı Poisson sürecine göre gelmektedir. Eczacının müşterilere servis süresinin ortalaması 3 dk. olan üstel dağılıma uyduğu varsayılmaktadır. Müşterilere geliş sırasına göre hizmet verilmekte ve tüm müşteriler için yeterli park kapasitesinin bulunduğu varsayılmaktadır. Eczanenin işleyişini ARENA ile modelleyip,

- ortalama kuyrukta bekleme süresini
- ortalama bekleyen müşteri sayısını
- eczacının kullanım oranını hesaplayın.

ÇÖZÜM

Poisson Süreci önümüzdeki haftalarda ayrıntılı olarak incelenecektir. Örneğin çözümü için aşağıda verilen teoremi dikkate alın.

Teorem: Olayların oluş süreci λ ortalamalı Poisson Süreci ise, olayların oluşları arasında geçen süre $1/\lambda$ ortalamalı Üstel dağılıma uyar.

ÇÖZÜM

X: Gelişler arası süreyi, Y: Servis süresini gösteren Rassal Değişkenler olsun.

Teorem gereğince;

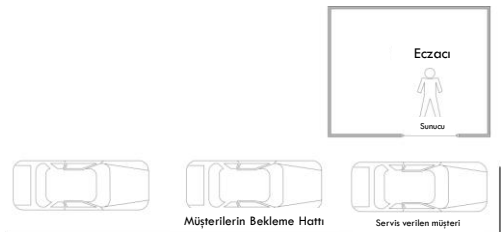
$$X \sim \text{Üstel}(\text{ortalama} = 1/10 \text{ saat/müşteri})$$

$$Y \sim \text{Üstel}(\text{ortalama} = 6 \text{ dakika/müşteri})$$

Örnekten;

$$Y \sim \text{Üstel}(\text{ortalama} = 3 \text{ dakika/müşteri})$$

ÇÖZÜM

Akış Şeması Modülleri

Temel süreç modülünden sürüküle bırak

Modül Bağlantısı

Varsayılan kuyruk animasyonu

Çıkış bağlantısı

Girdi bağlantısı

CREATE module

PROCESS module

DISPOSE module

Create Modülü

Rassol Değişkenin Dağılımının İlk 4 harfi
 $X \sim \text{Exponential}(\text{ortalama} = 6 \text{ dakika/müşteri})$

Her gelişte sisteme girecek entity sayısı

Modüle izin verilen en büyük geliş olayı sayısı (Maksimum sayıya ulaşıldığında yeni entity yaratma kesilir.)

İlk entity'nin sisteme geliş zamanı

Kaynak

Çift tıklama

Kaynak ismi

Kaynak Kapasitesi

Resource

Name: ekzacir

Type: Fixed Capacity

Capacity: 1

Costs: 0.0

Idle / Hour: 0.0

Per User: 0.0

StateSet Name: End of list

Add

Edit

Delete

Report Statistics

Process Modülü (1)

Proses ismi

Kaynağı al, yükü bırak

Çift tıklama

Process

Name: Proc 1

Type: Standard

Logic: Event Delay Release

Action: Medicine()

Delay Type: Triangle

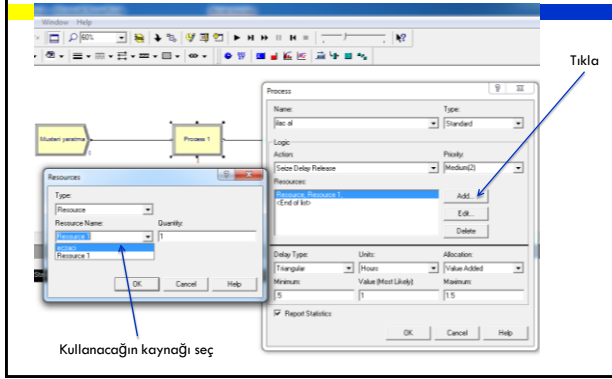
Units: Hours

Value-Added: 1

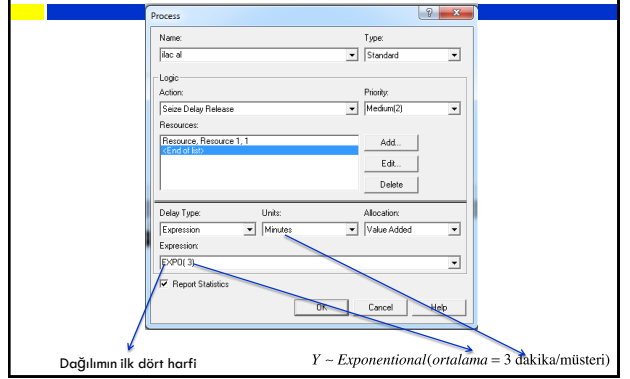
Maximum: 1.5

Report Statistics

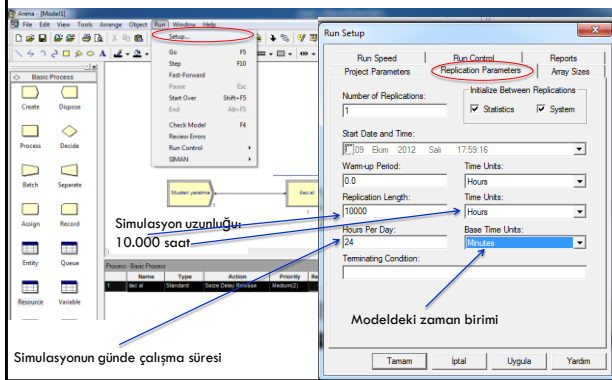
Process Modülü (2)

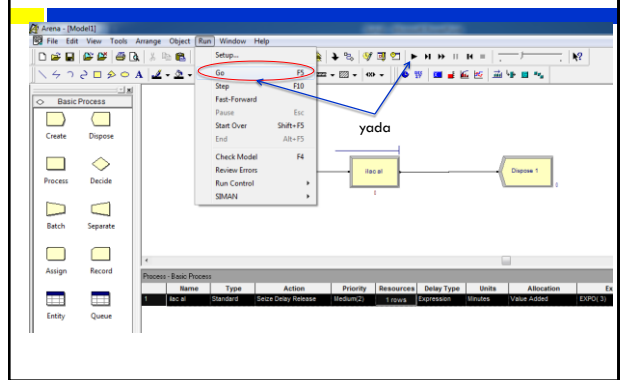
Process Modülü (3)

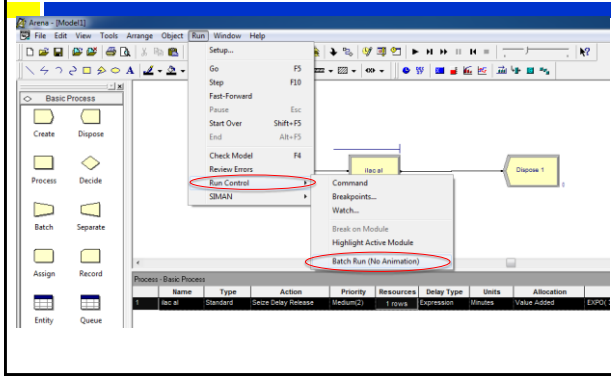
Run Setup

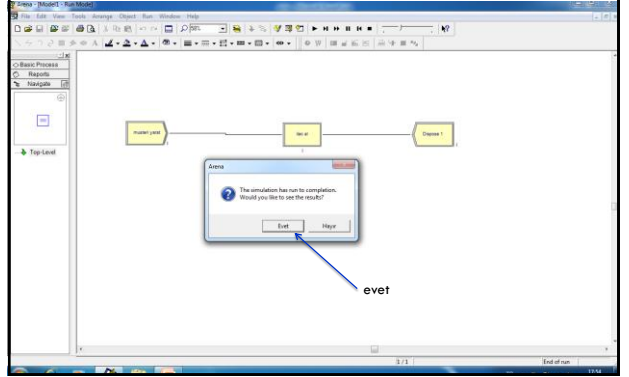
Simulasyonu Başlatma

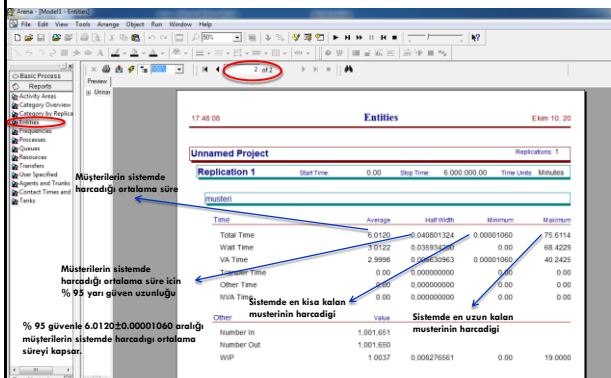
Animasyonsuz Çalıştırma

Sonuçları Görme

Sonuçlar (Entity-1)

Sonuçlar (Entity-2)

